

Інтегрований курс «Література»

Шкільний курс літератури займає особливе місце в навчально-виховному процесі загальноосвітніх навчальних закладів як одне з найбагатших джерел духовних, морально-естетичних, етичних і культурно—історичних цінностей. Засобом художнього слова формується громадянин, розвиваються його комунікативні здібності. Зміст літературної освіти з урахуванням вікових особливостей учнів визначає художні твори, літературні явища і факти, розкриває їх ідейно-естетичну своєрідність та значущість в історії української і світової культури, встановлює зв'язки між різними національними літературами, літературою і фольклором, літературою і міфологією, літературою і філософією, літературою та іншими видами мистецтва, передбачає обсяг загальних теоретичних понять, необхідних для розуміння літератури як мистецтва слова, формування вмінь аналізувати та інтерпретувати художні твори в різних аспектах.

Як зазначено у Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392, складовими літературного компонента є емоційно-ціннісна, літературознавча, загальнокультурна і компаративна лінії.

Емоційно-ціннісна лінія забезпечує розкриття гуманістичного потенціалу та естетичної цінності творів української, світової літератури, а також літератур національних меншин, формування світогляду учнів, їх національної свідомості, моралі та громадянської позиції.

Літературознавча лінія передбачає вивчення літературних творів у єдності змісту і форми, оволодіння учнями основними літературознавчими поняттями, застосування їх у процесі аналізу та інтерпретації художніх творів, розгляд літературних творів, явищ і фактів у контексті літературного процесу, виявлення специфіки літературних напрямів, течій, шкіл у розвитку української літератури, світової літератури і літератур національних меншин, розкриття жанрово-стильових особливостей художніх творів, ознайомлення учнів з основними принципами художнього перекладу.

Культурологічна лінія передбачає усвідомлення творів художньої літератури як важливої складової мистецтва, ознайомлення учнів з основними цінностями світової художньої культури, розкриття особливостей творів, літературних явищ і фактів у широкому культурно-

му контексті, висвітлення зв'язків літератури з філософією, міфологією, фольклором, звичаями, віруваннями, культурними традиціями різних народів і національностей, розширення ерудиції учнів, виховання їх загальної культури, поваги до національних і світових традицій, толерантного ставлення до представників різних культур, віросповідань, рас і національностей.

Компаративна лінія забезпечує порівняння літературних творів, їх компонентів (тем, мотивів, образів, поетичних засобів та іншого), явищ і фактів, що належать до різних літератур, встановлення зв'язків між українською, світовою літературою і літературами національних меншин, розгляд традиційних тем, сюжетів, мотивів, образів у різних літературах, зіставлення оригінальних творів і україномовних перекладів літературних творів, увиразнення особливостей української культури та літератури на основі світової, демонстрацію лексичного багатства і невичерпних стилістичних можливостей української мови.

Засвоєння учнями літературного компонента сприяє їх залученню до надбань вітчизняного і світового письменства, розвитку стійкої мотивації до читання, потреби у зверненні до художньої літератури протягом життя, збагаченню духовно-емоційного досвіду, формуванню загальної культури, підвищенню рівня володіння українською, іноземними мовами та мовами національних меншин.

Враховуючи, що інтегровані курси «Література» вивчаються паралельно з українською літературою, особлива увага має бути приділена взаємодії різних культур. Тому доцільно у доступній для учнів формі розкривати контактні, типологічні та генетичні міжлітературні зв'язки, виявляти роль українських письменників і перекладачів у творчості майстрів інших народів. Під час розгляду програмових творів слід підкреслювати також взаємозв'язки літератури з іншими видами мистецтв, зважаючи, що літературний текст як факт мистецтва відображає ознаки конкретної культурної епохи, її філософські концепції. Вивчення літературних творів на тлі широкого культурологічного контексту сприятиме осмисленню фундаментальних цінностей культури.

Вивчення інтегрованого курсу «Література» (рідна та світова) в загальноосвітніх навчальних закладах **з навчанням мовами національних меншин** здійснюватиметься за наступними навчальними програмами:

у загальноосвітніх навчальних закладах з навчанням російською мовою

5-6 класи

«Література» (російська та світова) для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою (автори: Ісає-

ва О. О., Клименко Ж.В., Корнієнко О.А., Мельник А.О., Храброва В.Є., Мухін В.А., Данілова І.Н.- Київ: Видавничий дім "Освіта", 2013);

7-9 класи

"Література" (російська та зарубіжна) для 5-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою (автори: Сімакова Л.А., Снегірєва В.В. – Чернівці : Букрек, 2005);

10-11 класи

рівень стандарту – "Література" (російська та світова) для 10-11 класів; *академічний рівень* для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою (автори Сімакова Л.А., Снегірєва В.В. – Київ: Грамота, 2010);

профільний рівень – "Література" (російська та світова) для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською мовою (автори Силантьєва В.І., Бучацька Т.Г. – Київ: Грамота, 2010);

у загальноосвітніх навчальних закладах з навчанням кримсько-татарською мовою

5-6 класи

"Література" (кримськотатарська та світова) для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням кримськотатарською мовою (автори: Темеш Ш. А., Аблаєва Ф. М., Асанова Ф. М., Веліудлаєва А. В., Кокієва А., Муртазаєва Г.Е., Харченко С. Й.).

7-9 класи

"Література" (кримськотатарська та зарубіжна) для 5-12 класів (автор: Акімова С.М., – Сімферополь: Кримнавчпеддержвидав, 2005);

10-11 класи

рівень стандарту – "Література" (кримськотатарська та світова) для 10-11 класів для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням кримськотатарською мовою (автор: Кімова С.М.. – Сімферополь: Кримнавчдержпедвидав, 2005);

профільний рівень – "Література" (кримськотатарська та світова) для 10-11 класів (автор: Акімова С.М. – Сімферополь: Кримнавчдержпедвидав, 2010);

у загальноосвітніх навчальних закладах з навчанням молдовською мовою

5-6 класи

"Література" (молдовська та світова) для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням молдовською мовою (автори: Силантьєва В.І., Фетеску Л.І., Кьося В.В.).

7-9 класи

"Література" (молдовська та зарубіжна)"для 5-12 класів (автори: Силантьєва В.І., Кьося В.В., Фетеску Л. І. – Чернівці: Букрек, 2005);

10-11 класи

рівень стандарту – "Література" (молдовська та світова) для 10-11 класів (автори: Силантьєва В.І., Кьося В.В., Фетеску Л.І. – Чернівці: Букрек, 2005);

у загальноосвітніх навчальних закладах з навчанням польською мовою

5-6 класи

"Література" (польська та світова) для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням польською мовою (автори: Лебедь Р.К., Ліра Л.А., Гандз Л.А.);

7-9 класи

"Література" (польська та зарубіжна) для 5-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням польською мовою (автори: Лебедь Р.К., Біленька-Свистович Л.В. – Чернівці: Букрек, 2005.

10-11 класи

рівень стандарту – "Література" (польська та світова) для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням польською мовою (автор: Лебедь Р.К., Біленька-Свистович Л.В.);

профільний рівень – "Література" (польська та світова) для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням польською мовою (автор Лебедь Р.К.- Львів: Світ, 2010);

у загальноосвітніх навчальних закладах з навчанням румунською мовою

5-6 класи

"Література" (румунська та світова) для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням румунською мовою (автори: Остафій О.Р., Говорнян Л.С., Андрухович О.Г., Герман Д.С., Колесникова Д.О., Ротару Л.М., Сувейко Н.О.).

7-9 класи

"Література" (румунська та зарубіжна) для 5-12 класів (автори: Маноїл Є.М. Пушкарьова Л.С., Дирда Р.В., Букрек, 2005);

10-11 класи

рівень стандарту – "Література" (румунська та світова) для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням румунською мовою (автори Мануїл Є.М., Дирда Р.М. – Чернівці: Букрек, 2005);

профільний рівень – "Література" (румунська та світова) для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням румунською мовою (автори Мануїл Є.М., Дирда Р.М. – Чернівці: Букрек, 2010);

у загальноосвітніх навчальних закладах з навчанням угорською мовою

5-6 класи

"Література" (угорська та світова) для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням угорською мовою (автори Браун Є. Л., Бардош Н. С., Зикань Х. І., Кейс М. Ю., Пердук І. Е., Харченко С. Й.);

7-9 класи

"Література (угорська та зарубіжна) для 5-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням угорською мовою (за ред. Ковтюка І.Я. – Чернівці: Букрек, 2005);

10-11 класи

рівень стандарту – "Література" (угорська та світова) для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням угорською мовою (за ред. Ковтюка І.Я. – Чернівці: Букрек, 2005);

академічний рівень – "Література" (угорська та світова) для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням угорською мовою (автори: Браун Є.Л., Берегсасі А.Ф., Пенцкофер І.І., Олас Е.Б., Гулачі Є.Д. – Львів: Світ, 2010);

профільний рівень – "Література" (угорська та світова) для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням угорською мовою (автори: Браун Є.Л., Берегсасі А.Ф., Пенцкофер І.І., Олас Е.Б., Гулачі Є.Д. – Львів: Світ, 2010).

Підручники для 6 класу з інтегрованого курсу «Література» – це особливий тип підручника – підручники-хрестоматії, у яких твори красного письменства відображають загальнолюдські ідеали, загальнолюдські цінності, сприяють вихованню в учнів добра, гуманізму, любові до природи. Закріпленню знань і практичному їх застосуванню сприяють різноманітні і варіативні завдання на знання прочитаного тексту, його розуміння, творчі завдання спонукають учнів до творчого мислення, реалізації літературних здібностей; широкий міжлітературний і міжкультурний контекст.

Зазначасмо нові підручники для учнів 6 класу.

1. «Інтегрований курс «Література» (кримськотатарська та світова)» для ЗНЗ з навчанням кримськотатарською мовою (автор Велидуєва А.). – Сімферополь: Кримнавчпеддержвидав, 2014).

2. «Інтегрований курс «Література» (молдовська та світова)» для ЗНЗ з навчанням молдовською мовою (автори Фетеску Л. І., Кьюся В. В.). – Львів: Астропринт, 2014).

3. «Інтегрований курс «Література» (польська та світова)» для ЗНЗ з навчанням польською мовою (автор Лебедь Р. К.), – Львів: Світ).

4. «Інтегрований курс «Література» (російська та світова)» для ЗНЗ з навчанням російською мовою (автори Бондарева О. Є., Ільїнська Н. І., Мацапура В. І., Бітківська Г. В.). – Київ: Грамота, 2014 (за кошти держбюджета).

5. «Інтегрований курс «Література» (російська та світова)» для ЗНЗ з навчанням російською мовою (автори Ісаєва О. О., Клименко Ж. В.), ТОВ «Сиция», 2014).

6. «Інтегрований курс «Література» (румунська та світова)» для ЗНЗ з навчанням румунською мовою (автори Говорнян Л. С., Колесникова Д. О.), – Львів: Світ, 2014).

7. «Інтегрований курс «Література» (угорська та світова)» для ЗНЗ з навчанням угорською мовою (автор Дебрецені О. О.), – Львів: Світ, 2014).